

Konaki naših gosposki so v Ljubljani, ki bi imeli
medstva za žope svojih pristašev. Govor dr. Trillerja mora vsakega pri-
pričati, kako potreben je slovenski
boj proti klerikalnemu gospodar-
stvu, ki je v polnopravni letu napravilo
deželo v bankrot in Ljubljano v
največji meji okoldovale.

+ Avtorja — Klerikalni — papež.
Najbolj črna mod dunajski kleri-
kale so prišli na Dunaj v mede-
ljo shod, na katerem je dunajski
podžupan dr. Porzer strahovito raz-
sejal proti rimskemu papežu Natha-
nu, ki si je ob 40letnici ovestvoja
Rima od papeževskega gospostva v
slovenskem gospostvu papeževo pošte-
no privoščil. Škod je sprejel resolucijo,
s katero zborovalci protestirajo
proti nezamislivi in brezprimerne-
mu zasmešanju rimskega papeža
od strani franzoskega rimskega
župana in zahtevajo, da se papežu
pridobi popolna suvereniteta.

— Nemški visokolepši so postusili ta
shod razgnati, a so bili ven vrženi.
— Stvar bo našla odmev v delegaciji.
Socialni demokrat Seitz vloži namreč
interpelacijo na ministra zunan-
njih del in brez dvoma se razvije
interesantna razprava. Shoda sta se
udeležila tudi slovenska škofa Sedej
iz Gorice in Napotnik iz Maribora,
kar pa menda ni nikomur imponiralo,
ker iz navzočnosti teh dveh škofov
niha ne sklepa, da so Slovenci
solidarni z izvajanjem na tem shodu.

+ Novi celovski škof dr. Kall-
ner sicer ne zna slovenski in se jezi-
ka ene tretjine koroskih katolčanov
tudi ne bo naučil, a vzlic temu so ga
»slovenski« klerikali prijazno spre-
jeli. Novi škof je namreč eden ste-
brov razupitega »Pijevega društva«
in se je kot solnograški korar poseb-
no zavzemal za razširjenje klerikal-
nega časopisa. Mož se je za politiko
vedno bolj zavzemal in zanimal, ka-
kor za etične nauke katoliške vere in
se temu v Celovcu gotovo ne bo iz-
neveril. A malo težko pojde to ven-
dar, kajti odstavljeni celovski škof
dr. Kahn je katoliški stvar na Koro-
škem temeljito kompromitiral.

+ Državna podpora za klerikal-
ne goljufije? Različni listi trde, da
je vlada pripravljena posoditi dva
ali tri milijone kron po 2 % za likvi-
dacijo zveze koroskih klerikalnih
posojilnic, katero zvezo sta monsi-
gnora Weiss in Kayser temeljito iz-
ropala. Socialni demokratje obeta-
jo, da bodo zaradi tega obračunali z
Bieperthom, da bo veselje.

+ Javen shod v Idriji priredi
deželni poslanec E. Gangl v nede-
ljo, dne 13. t. m. ob 9. dopoldne v sa-
lonu gostilnice gospe Štravsove, kjer
poroča o zadnjem zasedanju deželne-
ga zbora kranjskega.

+ Dejstva, ki ne potrebujejo
komentarja. Iz Kostanjevice: Franc
Križnik, posestnik v Kostanjevici
št. 66 je v »Slovenec« št. 244 pozval
dopisnika »Slov. Naroda« v št. 355,
da naj mu pove samo eno osebo, ka-
tera je dopisniku ali katerikoli osebi
nasproti izrekla, da je on Križnik
kot priča v Hafnerjevi zadevi v Cel-
lju po krivem prisegel. Franc Križ-
nik je že pred 26. oktobrom 1910 ve-
del, kdo da ga je obdolžil, da je v
Hafnerjevi kazenski zadevi po krivem
prisegel. On je vložil pod opr-
štev. U 416/10 e. kr. okrajne sodnije
kostanjeviške proti dvema kostanje-
viškima obžalovanima zasebno tožbo
radi razžaljenja časti, ker sta mu ta
dva obžalovanja očitala, da je v Celju
v Hafnerjevi zadevi po krivem pris-
sel. Tožena obžalovanja sta pri razpra-
vi dne 6. t. m. nastopila dokaz resni-
ce za svoja obžalovanja, na kar je Franc
Križnik, predno so se izvedli od ob-
dolžencev ponujani dokazi, proti ob-
dolžencema — zasebno obtožbo

Unaknil. Kostanjeviška sodnija je
obdolžencea oprostila ter naložila za-
sobnemu obtožitelju plačilo stroškov.

+ Zagrnjenost dunajskih kleri-
kale. Klerikalni socialni
se valad poraza v Leopoldstadu sil-
no poparjeni. Ne vedo, kaj naj na-
pravijo, da se sprot vsaj nekateri
prikupijo namiznim nacijskemu.
Prvega hočejo sprot pokreniti svo-
je sovražstvo proti Slovincem. Tako je
v okrajnem zastopar kranjskega sta-
vil nek Ljudevit praplog, naj deli
v bodoče dunajsko sodništvo samo
Nemci. To je dolga, da ta sklep ne
velja tudi za preostale, kaj bi no-
tem pešali razni Biedlavki in dra-
gi. Po Lauegerjevi odločbi je moral
vsak nemec, ki je hotel postati du-
najski sodnik, zatajiti svoje narod-
nost, od ašaj naprej ho moral pa tu-
di zatajiti svojo mater. So pač tedni
ti dunajski zavezniki naših kleri-
kalev.

+ Kdo je pa kriv? »Slovenec«
se hudeje, da je goriški deželni od-
bor svoje sluge oblekel v uniformo
— italijanske Garibaldincev. Kdo
je pa kriv? Dr. Anton Gregorčič,
vodja goriških klerikalcev, ki se je
raje združil z iredentcem Pajer-
jem, kakor da bi se družil s katoli-
skim prostom in pošteniimi Slovenci.

+ Iz državne železniške službe.
Kot volonterja sta vstopila: Fran
Smerdu za postajo Lesce, Emil Dri-
nove za postajo Bled. Premeščeni so:
stavbni pristav Josip Bežič, direktor-
skega oddelka 3 v Ljubljano; asistent
Fran Podbregar iz Ljubljane na po-
stajo Sv. Lucija - Tolmin; uradniški
aspirant Ernest Schwarz z Jesenice v
Gorico.

+ Iz šolske službe. Učiteljska
kandidatinja Frančiška Grum pride
kot suplentinja v Trnje. Suplentinja
Jerica Visenjak v Moravčah je ime-
novana za prov. učiteljico za Peče;
suplentinja Frančiška Trpin na
Homen za prov. učiteljico v St. Vidu
pri Brodu; prov. učiteljica Vilibald
Peve je premeščena iz Tunje v Ko-
mendo; prov. učiteljica Marija Delak
v Pečah se je poverilo supliranje v
Krtini.

Upan, da mi pritrdite, da baron
Schwarz ni upravičen z neomadeže-
vano zasebno častjo prikrivati poli-
tične grehe, katerih je obilo zakrivil.
odkar je Bieperthov satrap v vojvo-
dini Kranjski!

Toda mi ne moremo in nečemo
več prenašati teh krivic. In že danes
vam povem, da bomo šli od okraja
do okraja, od hiše do hiše ter pravili
ljudem, kaj nameravajo klerikaleci z
našo napredno Ljubljano. Boj, naj-
ostrejši boj moramo začeti zoper te
krivice. In ljubljansko prebivalstvo
ho imelo kmalu priliko, pri prihod-
njih občinskih in deželnozbornih vo-
litvah glasno in dejansko protestira-
ti zoper te krivice. V tem boju mora-
mo pa biti edini, edini zoper kleri-
kalna nasilstva.

Govor dr. Tavčarja je silno vpliv-
val na navzoče volice. Bralo se jim
je z obrazov, da dobro pojmujejo be-
sede govornikov, ki jim je v taki za-
lostni luči naslaskal bodočnost Lju-
bljanskega prebivalstva — žalostno
bodočnost, v katero ga hoče pahnuti
klerikalno nasilje. Gromovito so pri-
trjevali dovršenemu govoru ter s
tem priznali, da hočejo stati in pasti
s svojim neumornim voditeljem, ki
je vedno krepko in neustrašeno stal
na braniku njihovih interesov, na
braniku zoper ljute napade nasprot-
nikov.

Govor dr. Tavčarja je silno vpliv-
val na navzoče volice. Bralo se jim
je z obrazov, da dobro pojmujejo be-
sede govornikov, ki jim je v taki za-
lostni luči naslaskal bodočnost Lju-
bljanskega prebivalstva — žalostno
bodočnost, v katero ga hoče pahnuti
klerikalno nasilje. Gromovito so pri-
trjevali dovršenemu govoru ter s
tem priznali, da hočejo stati in pasti
s svojim neumornim voditeljem, ki
je vedno krepko in neustrašeno stal
na braniku njihovih interesov, na
braniku zoper ljute napade nasprot-
nikov.

Dnevne vesti.

+ Klerikalno gospodarstvo. Pri
razpravi o proračunskem provizorij-
ju v dež. zboru je imel zadnji besed-
o dr. Susteršič. V prijatni zavesti,
da mu nihče več ne more odgovoriti,
da nihče ne pride več do besede in
vsled tega nihče ne more ovreči nje-
govih trditve, se je dr. Susteršič raz-
korajil in z vsakovrstnimi zvijača-
mi skušal prevarati javnost in ji na-
metati peska v oči. Vse to, da opere
svojo stranko in da prikrije položaj,
v kateri je brezvestno in nesramno
strankarsko gospodarstvo klerikalne
stranke pripravilo deželo. Dobil je pa
odgovor na svoja izvajanja na ne-
deljskem shodu. Deželno gospodar-
stvo je osvetlil dr. Triller. Vsaka
njegova beseda je uničevalna obsodba
klerikalnega gospodarstva za dežel-
nim denarjem in uničevalna obsodba
dr. Susteršičevih zavijanj. Zlasti
mestno prebivalstvo naj ta govor dr.
Trillerja pazno prečita. Spoznalo bo
iz njega, s kako hudobijo in strank-
arsko zlobnostjo uničujejo klerikal-
ci mesta in posebno Ljubljano, kako

Sploh so tržani še dokaj mirni, ker
živijo od okoliških Slovencev, kate-
rim je vodja bivši župan Kotnik. Slo-
vencei imajo ljudsko knjižnico »Slov.
dijaške zveze« in pevski zbor, ki ča-
sah nastopi tudi v okolici pri kaki
slovenski veselici.

Občina Kotlje je skoraj po-
polnoma slovenska, dasi so našli 1.
1900 35 Nemcev. To so uslužbenci
nemškega podjetja »Römerquelle«.
Občina je nova, ker se je odepila od
tolstovrške občine.

Prevalje je občina, kjer smo
zadnje desetletje navidezno najbolj
napredovali. Leta 1890. je bilo 3311
Slovencev in 1633 Nemcev, 1. 1900
pa 3268 Slovencev in 1726 Nemcev.
Napredovali smo torej relativno za
147.7/100, vendar pa obtem izgubili
43 duš. Napredovali smo zato, ker se
je veliko Nemcev izselilo vsled opu-
ščenih tovarov, tako, da je celokupno
prebivalstvo upadlo za 946 duš. Pra-
vih Nemcev je v celi občini le 35,
vendar je šola popolnoma nemška.
V občini imamo nekaj prav zavednih
in gmotno trdnih rodoljubov, kakor
Lahonik, Vezjak in Hrst na Poljani,
kjer sta se letos ustanovili podružni-
ca Društva sv. Cirila in Metoda in
»Prosvetna« knjižnica.

Občina Močica, rekte Miči-
ca se precej močno pomemuje. Leta
1890. je bilo 61 Nemcev poleg 729
Slovencev, leta 1900 pa že 115 Nem-
cev in 1526 Slovencev. To spremem-

bo pa si je treba razlagati s tem, da
se je k občini priključil ves kraj Pod
Peco s 35 Nemci in 724 Slovenci.
Slovenci smo vendar napredovali za
73 duš. Šola je utrakvistična z nem-
škutarskim učiteljstvom. Pri zadnjih
občinskih volitvah so zmagali nem-
škutarji.

Zadnja občina v okraju je Črna
ob štajerski meji. V narodnem oziru
se zadnjih 10 let ni dosti izpremenilo.
Od leta 1890—1900 so se Slovenci po-
množili za 42, Nemci pa za 28 duš.
V resnici pa v obeh zadnjih občinah
razum gozdarskih rodbin ni Nemcev.
Šola v Črni je utrakvistična. Ena
učiteljica je Slovenka. Občina je v
slovenskih rokah.

V sodnem okraju Dobrla vas
sino nazadovale v zadnjem desetletju
relativno skoraj za 20%, absolutno
pa za 590 duš. Slovenci smo tvorili 1.
1890. 969/100, 1. 1900 957/100, leta
1900 pa le 927/100.

V občini Dobrla vas so na-
šli leta 1890. 2422 Slovencev in 247
Nemcev, leta 1900 pa 2259 Slovencev
in 425 Nemcev. Pravi Nemci so le 63,
in sicer v Dobrli vasi 41, v Slatu-
vasi 5, v Vozljah 5 in v Kozarjah 2,
a 230 je renegatov. V občinskem za-
stopu gospodarstvo nemškutarji, Slo-
vencei imajo le III. razred. Šola je
petrazredna, po imenu utrakvistična.
Nadučitelj je nemškutar, 2 učite-
lja sta trda Nemci, a učiteljica sta
Ljubljanki, strastni nemikiti, ka-

kor so vse gojenke Huthovega zava-
da. Otrok je v šoli nad 400, a izmed
teh le 15 nemških. Slovenci imajo
klerikalno - socialno izobraževalno
društvo v lastnem domu ter mrtvo-
rojeno podružnico »Slovenske Stra-
že«, Nemci imajo podružnico »Schul-
vereine«, »Feuerwehr« in veteransko
društvo. V kraju ste 2 tovarni za olj-
ne izdelke, 1 opekarna in 1 velika
žaga. Delavci so Slovenci. Trgovine
so nemške, tudi trgovci v »Narod-
nem domu« je nemškutar.

Uradništvo pri sodnji in dav-
kariji je nemškega mišljenja, razum
sodnika E., ki se je vsaj v Črnomlju
kazal Slovence in davčnega kontrolor-
ja C.

Najvažnejša postojanka v okra-
ju je Sincava, kjer je križišče želez-
nice in kjer postuje »Gospodarska za-
druga« s slovensko trgovino. Kraj pa
je brez šole.

Zajedna slovenska občina je
Globasnica, kjer so našli leta
1890. 1373 Slovencev in 15 Nemcev,
leta 1900 pa 1303 Slovencev in 17
Nemcev. Pravi Nemci so v celi občini
le 4. Občina obsega tudi župnijo Sta-
benj, kjer niso našli nobenega Nema-
ca. Občinski zastop je popolnoma
slovenskih rokah. Na trizredni šoli
se poučuje v I. razredu popolnoma
slovensko, v ostalih dveh pa utrakvi-
stično, toda učitelji so — Nemci, da-
si le 2 otroka meta s doma tudi nem-
ška. Pri občini in krajnem šolskem

svetu se uraduje le slovensko, ker so
župan, načelnik krajnega šolskega
sveta in občinski tajnik zavedni ro-
doljubi. V kraju je posojilnica, ki pa
je bila lani še članica nemške centra-
le in izobraževalno društvo. Nem-
škutarji imajo le požarno brambo
pod vodstvom nadučitelja Zenkla.
Slovenska stvar napreduje, ker je
mladina zavedna.

Občina Žitara vas je znana
kot edini vinorodni kraj na Koro-
škem. Občina bi imela čisto slovensko
šole, ako bi ne pripadala k njej na-
sestina Miklavčeva s pivovarno
in drugimi industrijskimi podjetji.
Tako pa je šola vsled tega krajja 1.
1890. 50 Nemcev poleg 1548 Sloven-
cev, leta 1900 pa 36 Nemcev in 1415
Slovencev. Šola je utrakvistična z na-
cionalnim učiteljstvom. V cerkvi je
še vse slovensko. Slovenci imajo pev-
sko društvo »Trta«.

Velika občina Rikarja vas
v Podjuni je skoraj čisto slovenska.
Leta 1890. so našli 35 Nemcev po-
leg 1553 Slovencev, leta 1900 pa 52
Nemcev in 1608 Slovencev. Največ
nemškega, odroma nemškutarskega
življa je v Mohličah in na
Kamnu. Občina je zelo velika, ter
obsega župnijo Kamen, Mohliče in
St. Vid. Šola pa je vrhunska in pri Sv.
Primožu s narodnim učiteljstvom. V
celi občini je le 12 pravih Nemcev.
Prebivalstvo se je zadnje čase zelo
pomnožilo, tako da ga imamo šteti

na 2300 duš. V občinskem zastopu
imajo Slovenci II. in III. razred. Šole
so utrakvistične. V Mohličah sta
oba učitelja nemška nacionalca. Pri
vstopu v šolo znata v celi občini
kvečjemu 2 otroka nemško. Krajni
šolski svet pri Sv. Primožu uraduje
slovensko, ter ima tudi slovenski pe-
čet. Tukaj obiskujejo vsi otroci slo-
venske ure. Pri Sv. Vidu je tambo-
raško društvo, v Mohličah pa čebe-
larsko društvo, ki pa ga vodi nemški
učitelj. Takozvano nemštvo v Mohličah
se rekrutira okrog stavbnega
podjetnika Taška, obeh učiteljev in
gostilničarja. (V Mohličah bi kazalo
ustanoviti knjižnico, oziroma tudi
pevsko društvo za Mohliče in Ka-
men.) Splošno slovenska stvar na-
preduje, ker je masa prebivalstva
slovenska. Nemci pa so z malimi iz-
jemami naspani, zatelebani ter k sre-
či ne znajo dosti — nemško.

Občina Škocijan ima podobno
narodnostno razmere. Našli so
leta 1890. 58 Nemcev poleg 1216 Slo-
vencev, leta 1900 pa 63 Nemcev po-
leg 1103 Slovencev. Nemška pa je
pravzaprav le rodbina Majerjeva
zraven enega učitelja. Na neizkušeno
mišljenje vplivajo tuji, ki prihajajo
poleti zaradi Klopinskega jezera. —
Šola je utrakvistična, ena učiteljica
je Slovenka, en učitelj pa trd Ne-
mec. Občinski zastop je povečini slo-
venski. V cerkvi je vse slovensko.

(Dalec odhajajo.)

ma Slovenca in ga odloži, okrajne-
ma učitelja. Njegova snati Marijo
Rozman je izvanredno pridna in po-
štena, le žal, da se ne odloži svojih
otrok nima časa mnogo brigrati, ker
mora biti vesno pri delu, če hoče skr-
beti le za lažne želode svojih otrok
za delavci in telesni razvoj otrok pr-
družnina sama pač ne more skrbeti.

Slovenski požar. Dne 16. oktobra
t. l. je gorela visoko v gorah staja-
ča, k vasi Stan pripadajoča kočica
zabavskih Neže in Antona Janežič.
Ker tja ne zajde skoraj nikoli noben
tujec, ker je bila kočica nerazmerno
visoko postavljena in ker sta Janeži-
ča preje prodajala premične malo-
dane za alepo ceno, je nastal sum, da
sta Janežiča sama zaigala, da dobita
od banke Slavije visoko zavaroval-
nino. Orožniki se zanimajo za ta
slučaj.

Luden slučaj. Pri posestniku in
žrevarju Nacetu Pahorju je služil
en dober mesec Neža Zibert, doma
iz Zavrata pri Raki. Nekega dne je
prosila gospodarja, če ji dovoli en
dan dopusta, da gre pogledat domov.
Gospodar ji je dopust dovolil. Ko je
pa drugi dan zgodaj odhajal na se-
renj, je videl, da je imela dekla vso
svojo lastnino povezano v dveh eu-
lah in je izvedel od nje, da ne bo več
služila pri njemu in da odhaja. Pa-
hor je šel štet svoj denar in je zapa-
zil, da mu manjka okoli 200 K. Ker
je dekla nenadoma hotela zapustiti
službo in ker so dobili pri njej nekaj
drobnarij, vzele zakonskima Pahor,
je pač dovolj razloga, da se zanimajo
orožniki za ta čuden slučaj, da zmanj-
ka gospodarju ravno takrat 200 K,
ko odhaja nepričakovano in brez od-
povedi dekla iz službe.

Zimska športna anketa v Bohin-
ski Bistrici. Prošlo nedeljo, dne 6. t.
m. se je vršil v Bohinjski Bistrici na
vabilo ravateljstva državne želez-
nice v Trstu razgovor, katerega
glavne točke so bile 1. poslojni zim-
sko-sportni vlaki, 2. znižanje vozniš-
cen za obiskovalce krajev, kjer se go-
ji zimski sport, 3. vremenska poro-
čila. Zborovanje je vodil zastopnik
e. kr. ravateljstva dr. železnice v
Trstu, gospod dr. Foregger, ki je
vzel na znanje želje in mnenja posa-
meznih udeležencev. Navzoči so bili
zastopniki deželnih zvez za tujski
promet na Kranjskem, Goriškem in
Trstu, odposlanci športnih društev
kakor: Societä Alpina delle Giulie,
osrednjega odbora Slovenskega pla-
ninskega društva v Ljubljani in nje-
ga podružnice v Trstu in Gorici, sek-
cij nemško - avstrijskega planinskega
društva v Ljubljani in Trstu,
ljubljanskega »Bicycle - Cluba« in
»Schi - Cluba« Beljak. Pred vsem se
je poudarjalo naj se tudi letos uve-
de posebni vlak, ki bo vozil ob neče-
ljah in praznikih po znižanih cenah
iz Trsta do Jesenic. Ta naj bi od ha-
jal iz Trsta šele ob 3. uri 30 min.,
vračal pa bi se tako, da bi paširal
Bohinjsko Bistrico zvečer ob 8. uri
30 min., kar bi ustrezalo vsestrans-
nim željam občinstva. — Dalje se je
izrazila želja, naj bi se izdajale tudi
letos športne karte z dokaj znižani-
mi cenami, katerih razpečevanje bi
prevzela dež. zveza za tujski promet.
Želje dež. zveze za tujski promet na
Koroškem naj bi se uveljavile špor-
ne karte. Iz Trsta, Gorice in Ljublja-
ne in za Koroška športna shajališča,
kakor Weitzelsdorf, Celovec in Be-
ljak, je toplo priporočal in utemelje-
val zastopnik deželne zveze za tujski
promet na Kranjskem. Nazvali so
vremenskih razmerah iz Kranjskega
in Koroškega bodo sporočevalce ofi-
cijalno postaje državnih železnice, v
mestih Trstu in Ljubljani pa bodo
razlaševalce postaje odnotne deželne
zveze za tujski promet. Potemtakem

Rožman je star šele 15 let, vendar
pozna že iz prakse različne oblasti.
Lani je služil v Črnomlju pri pekov-
skem mojstru Vincencu Leitgelbu
kot pekovski vajenec. Sredi oktobra
lanskega leta pa je izginil. Po njego-
vem francoskem odhodu so zapazili,
da je bil vzel seboj lovski nož z drža-
jem iz jelenevega roga, par škor-
njev, 3 srajce, 3 spodnje hlače, revol-
ver in par ženskih čevljev. Nato je
odšel menda v Reko, kjer je bil za-
poslen na neki barki. Le tu je izmak-
nil Ivanu Vidnjčevu par čevljev,
eno kapo, eno britve in nekaj drugih
malenkosti, radi česar je bil obso-
jen v Reki na en mesec pogojne ječe,
t. j. da ima presedeti kaznen le, če za-
krivi v določenem času zopet kako
kaznivo dejanje. Pa tudi ko Rožman
še ni bil star 14 let, je rad vzel s se-
boj, če mu je kaj ugajalo. Poleti leta
1906 je vzel v Ragovem Francetu
Brudarju izpod strehe svinjaka kun-
ca velike inozemske vrste. Dne 4.
novembra t. l. je pa zasačila mestna
policija v Novem mestu tega Eraz-

Mlad nepridiprav. Erazem
Rožman je star šele 15 let, vendar
pozna že iz prakse različne oblasti.
Lani je služil v Črnomlju pri pekov-
skem mojstru Vincencu Leitgelbu
kot pekovski vajenec. Sredi oktobra
lanskega leta pa je izginil. Po njego-
vem francoskem odhodu so zapazili,
da je bil vzel seboj lovski nož z drža-
jem iz jelenevega roga, par škor-
njev, 3 srajce, 3 spodnje hlače, revol-
ver in par ženskih čevljev. Nato je
odšel menda v Reko, kjer je bil za-
poslen na neki barki. Le tu je izmak-
nil Ivanu Vidnjčevu par čevljev,
eno kapo, eno britve in nekaj drugih
malenkosti, radi česar je bil obso-
jen v Reki na en mesec pogojne ječe,
t. j. da ima presedeti kaznen le, če za-
krivi v določenem času zopet kako
kaznivo dejanje. Pa tudi ko Rožman
še ni bil star 14 let, je rad vzel s se-
boj, če mu je kaj ugajalo. Poleti leta
1906 je vzel v Ragovem Francetu
Brudarju izpod strehe svinjaka kun-
ca velike inozemske vrste. Dne 4.
novembra t. l. je pa zasačila mestna
policija v Novem mestu tega Eraz-

Občina Žitara vas je znana
kot edini vinorodni kraj na Koro-
škem. Občina bi imela čisto slovensko
šole, ako bi ne pripadala k njej na-
sestina Miklavčeva s pivovarno
in drugimi industrijskimi podjetji.
Tako pa je šola vsled tega krajja 1.
1890. 50 Nemcev poleg 1548 Sloven-
cev, leta 1900 pa 36 Nemcev in 1415
Slovencev. Šola je utrakvistična z na-
cionalnim učiteljstvom. V cerkvi je
še vse slovensko. Slovenci imajo pev-
sko društvo »Trta«.

Velika občina Rikarja vas
v Podjuni je skoraj čisto slovenska.
Leta 1890. so našli 35 Nemcev po-
leg 1553 Slovencev, leta 1900 pa 52
Nemcev in 1608 Slovencev. Največ
nemškega, odroma nemškutarskega
življa je v Mohličah in na
Kamnu. Občina je zelo velika, ter
obsega župnijo Kamen, Mohliče in
St. Vid. Šola pa je vrhunska in pri Sv.
Primožu s narodnim učiteljstvom. V
celi občini je le 12 pravih Nemcev.
Prebivalstvo se je zadnje čase zelo
pomnožilo, tako da ga imamo šteti

na 2300 duš. V občinskem zastopu
imajo Slovenci II. in III. razred. Šole
so utrakvistične. V Mohličah sta
oba učitelja nemška nacionalca. Pri
vstopu v šolo znata v celi občini
kvečjemu 2 otroka nemško. Krajni
šolski svet pri Sv. Primožu uraduje
slovensko, ter ima tudi slovenski pe-
čet. Tukaj obiskujejo vsi otroci slo-
venske ure. Pri Sv. Vidu je tambo-
raško društvo, v Mohličah pa čebe-
larsko društvo, ki pa ga vodi nemški
učitelj. Takozvano nemštvo v Mohličah
se rekrutira okrog stavbnega
podjetnika Taška, obeh učiteljev in
gostilničarja. (V Mohličah bi kazalo
ustanoviti knjižnico, oziroma tudi
pevsko društvo za Mohliče in Ka-
men.) Splošno slovenska stvar na-
preduje, ker je masa prebivalstva
slovenska. Nemci pa so z malimi iz-
jemami naspani, zatelebani ter k sre-
či ne znajo dosti — nemško.

Občina Škocijan ima podobno
narodnostno razmere. Našli so
leta 1890. 58 Nemcev poleg 1216 Slo-
vencev, leta 1900 pa 63 Nemcev po-
leg 1103 Slovencev. Nemška pa je
pravzaprav le rodbina Majerjeva
zraven enega učitelja. Na neizkušeno
mišljenje vplivajo tuji, ki prihajajo
poleti zaradi Klopinskega jezera. —
Šola je utrakvistična, ena učiteljica
je Slovenka, en učitelj pa trd Ne-
mec. Občinski zastop je povečini slo-
venski. V cerkvi je vse slovensko.

(Dalec odhajajo.)

se bodo letos že izdatno inobližal cel promet ter se poljubno razširil. Sportne karte se uveljavijo tudi za Kranjsko goro, s čimer bo posebno ustreženo željam ljubljancev, ki jim bodo na ta način odprte 3 proge. Prav posebno pa se bo dvignil in povzel, kakor vse kaže v bližajoči sezoni zimski sport v Bohinj; tako da smemo pričakovati da postane naš Bohinj v kratkem času po raznih daljnih napravah prvo in glavno moderno zimsko športno shajališče. Nova pot iz Bohinjske Bistrice do Ravnj, po kateri bo mogoče s konji in sanmi dospeti do starta sankališča »Belvedere«, ki se bo letos v ta namen zgradilo, bo gotovo veliko k temu pripomogla. Tudi Bled uvede letos dvoje sankališč, poleg tega pa bo gojil posebno drsanje.

Občinske volitve v Slovenski Bistrici. Dne 17. novembra se vrše v Slov. Bistrici dopolnilne volitve iz tretjega razreda. Ako bodo Slovenci v polni meri storili svojo dolžnost, potem se jim v zvezi z drugimi trenjimi elementi posreči vreči nemško-nacijonalno klico.

Občinske volitve v Planini na Štajerskem. Dne 3. t. m. so se vršile v Planini občinske volitve. Volilni boj je bil zelo vroč, ker so si stale nasproti tri stranke. Izvoljeni so bili štirje nemurji, trije naprednjaki in dva klerikalca. Če bi se bili slovenski stranki sporazumeli, bi se bil gotovo dosegel lepši uspeh.

Za Ciršak. Že nekaj tednov se bi je hud boj za slovensko občino Ciršak na Spodnjem Štajerskem. Ciršak je najbolj severna slovenska občina na Štajerskem in šteje po zadnjem ljudskem štetju 495 Slovencev in 31 Nemcev. Gotovo pa je, da niti teh 31 oseb ni nemškega rodu, marveč so slovenski odpadniki, ki so odvisni od tamkajšnje nemške tovarne. In tem ljudem na ljubo je dal nemški »Schulverein« predelati neki skedenj v nemško šolo, v katero naj bi se naglasi slovenski otroci, ker nemških sploh ni. Prejšnji teden se je otvoril dotični skedenj, v katerem hoče poučevati bivši nemškotarski nadučitelj Breznik iz Jarenine. Deželni šolski svet pa še ni dal dovoljenja, da se sme rabiti predelani skedenj za šolo, vsled česar ga je dal slovenski župan Hane zapreti. Kako nepotrebna je v Ciršaku nemška šola, se pač najbolj razvidi iz dejstva, da se je vpisalo kljub velikanskemu pritisku s strani tovarne, njenih uslužbencev in renegatov celih sedem otrok. In zaradi sedmih otrok slovenskih renegatov so dan in noč na nogah orožniki, ki pazijo na šulferajnski skedenj, da ga kak veter ne odnese. Nemški štajerski poslanci, zlasti pa Malik, delajo na vse pretege, da se čimprej otvori šulferajnska šola v docela slovenski občini, slovenski klerikalci, ki imajo na Spodnjem Štajerskem vso moč v rokah, pa niso doslej proti šulferajnski nevarnosti še ničesar storili. Na delo dokler je čas, kajti po toči zvoniti je prepozno!

Lep meteor so opazovali zvečer dne 3. novembra Sevnici na severozapadnem nebu.

Napad na lovea. Ko se je pred kratkim vračal lovec Marko Kotnik in Podgorja na Štajerskem domov, ga je napadel kočarjev sin Dobrišek, mu vzel puško ter ga s puškinim kopitom tako udaril, da se je kopito odlomilo.

Cudno vreme. Dne 2. novembra je nastal v Slov. Bistrici med 3. in 4. uro zjutraj tako silen vihar, da je izruval 100letni topol ter ga vrzel na mlin J. Vidmarja. Streha je bila večinoma razbita. Med 7. in 8. uro zjutraj je bilo najlepše vreme, ob 10. je začelo deževati, ob 12. je zopet razsajal strašen vihar, ob 1. se je bliskalo in grmelo, ob 2. se je vsula toča, potem je začelo zopet deževati, ob 6. zvečer se je zopet bliskalo in grmelo, da so se poslopja tresla, pozneje pa je nastal mraz, kakor o Božiču.

Mlada požigalka in star pohotnež. V Trofaichu so prijeli 15letno požigalko Magdaleno Salber. Ko je orožništvo to stvar preiskovalo, je prišlo na sled drugemu hudodelstvu. Po izpovedi Magdalene Salber je imela ta že več nego eno leto intimno znanje z upokojenim rudniškim delavcem 64letnim Henrikom Huberjem. Ko je začela občeševati s Huberjem, se ni bila štirinajst let stara. Priliko za to je dobila, ker je njena mati kuhala za Huberja in mu je Magdalena nosila kosilo. Starega pohotneža so oddali okrožnemu sodišču v Ljubnem.

Kolera v Gradcu. Neki major se je v soboto pripeljal iz Pančove v Gradec in se nastanil pri svoji materi. Obol je za kolero, na kar so ga prenesli v infekcijsko bolnico.

Filozofka se zastrupila. Iz Gradače poročajo: V ponedeljek je v učilnici kemičnega inštituta izraževal prof. dr. Scharitzer slušateljica na vseučilišču in sicer mineralozij. Med kandidatnjami je bila tudi 24letna slušateljica filozofije Vera Hammerle iz Bolcana. Ta izkušnje ni dobro prestala, vsled česar se je razburila. Šla je iz dvorane na hodnik, vzela iz žepa stekleničico, v kateri je bil najbrže ciankali, ter izpila

njeno vsebino. Njena prijateljica, ki je hitela za njo, jo je pač akušala rešiti — pa je bilo že prepozno. Takoj na to se je mrtva sgrudila. Odnegli so jo v knjižnico. Zaman so se trudili profesorji in zdravniki, da rešijo mlado življenje. Vera Hammerle je bila hči okrajnega sodnika dr. Martina Hammerla v Bolcanu. L. 1908. se je vpisala na graško vseučilišče in je študirala botaniko. Pripravljala se je za učiteljski izpit.

V brzovlaku se je ustrelil. V nedeljo zvečer se je v prvem razredu brzovlaka in sicer ravno pred postajo Gloggnitz ustrelil 17letni Gilbert Laa, slušatelj dunajske trgovske akademije. Kaj je vzrok samomoru, se ne ve. V pismu, katero je zapustil, je izrazil željo, naj ga pokopljejo v Gradcu. Prepeljali so ga v Gradec.

Samomor. V Celovcu se je ustrelil 28letni zasebnik Karel Teich z Dunaja, ki je bil že par mesecev v Celovcu, kjer se je zdravil.

Samomor stražnika. V Trstu se je ustrelil stražnik Matevž Vesnaver. Pogol je vase tri krogle.

Zdravstveno stanje mestne občine ljubljanske od 23. do 29. oktobra. Rodilo se je 13 otrok, umrlo pa je 25 oseb. Med umrlimi je 14 domačinov. Umrli so: 1 za škrlatno, 4 za jetiko, 2 vsled nezgode in 18 za različnimi drugimi boleznimi.

Mali potepuh. Včeraj se je pri policiji zgledil 12letni Serafin Stanjko iz Krivopalanke na Hrvaškem, češ, da je brez sredstev in prošil, da bi ga dali v zapor, kar se je tudi zgodilo. Kmalu nato pa je prišel za njim njegov oče, ki je potepinčaka zasledoval do Ljubljane ter ga vzel s seboj.

Delavsko gibanje. Včeraj se je z južnega kolodvora odpeljal v Ameriko 6 Maceedoncev in 18 Slovencev.

Uradne vesti. Dne 1. decembra bo pri okrajni sodnji v Postojni dražba zemljišča vl. št. 6 kat. obč. Stara Sušica, o Posestvo je cenjen 11.524 K. Najmanjši ponudek znaša 7682 K. — Dne 6. decembra bo pri okrajni sodnji dražba zemljišča vl. št. 426 kat. obč. Vel. Lašče. Posestvo je cenjeno 13.760 K. Najmanjši ponudek znaša 9174 K.

Narodna obramba.

Martinov večer priredi šentjakobsko - trnovska mošna podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v soboto, dne 12. novembra zvečer v restavraciji pri Kavčiču na Privozu. Spored bo zelo raznovrsten in zanimiv, zato je upati, da bo večer prav izborno obiskan.

Martinov večer združenih šentpetrskih podružnic Ciril - Metodovih v hotelu »Strukelj« dne 6. novembra. je prinesel glavni družbi čistih 132 kron. — Uspeh je z ozirom na »Jenkov častni večer« in razne druge istodobne prireditve, imenovati jako povoljen. Hvaležno je omeniti, da je slav. pevsko društvo »Slavec« sodelovalo popolnoma brezplačno in da so gg. pevci odklonili podarjeni jim šod piva, zato pa odstopili spadajočo vsoto Ciril - Metodovi družbi. Hvala jim iskrena!

Društvena naznanila.

Seja veseličnega odseka »Narodne čitalnice v Ljubljani« se vrši jutri zvečer ob polu 9. v restavracijskih prostorih »Narodnega doma«. Gospodje, ki so zadnjič dobili vabila k seji, se prosijo, da se je udeležijo.

»Splošno slovensko žensko društvo« priredi — kakor vsako zimsko sezono — tudi letos več javnih predavanj. Prvo tako predavanje bo v petek, dne 11. novembra zvečer, drugo pa v nedeljo, dne 13. novembra dopoldne. Odbor je skrbel za to, da bodo predavanja vsakokrat aktualna, zanimiva in instruktivna. V petek predava gosp. Rudolf Šega o temi: »Meščanska in delavska žena«.

Odbor Zveze slovenskih pevskih društev opozarja vsa v Zvezi stoječa društva, da se čim prej odzovejo na zadnjo okrožnico, zadevajočo na dan 4. decembra t. l. določeno skupščino in Zvezin koncert. Tudi naj društva nemudoma vrnejo izpolnjene vprašalne pole, ki jih odbor rabi zaradi sestave statistike.

Gospodarsko - politično društvo za šmarsko - rogaško - kozjanski okraj se je ustanovilo na shodu v Metinjnu preteklo nedeljo. O ciljih in namelih društva je govoril urednik Spindler iz Celja.

Akademski fer. društvo »Bodočnost« v Ptujju je na svojem letošnjem običnem zboru sklenilo, postaviti skromen nagrobni spomenik bivšemu svojemu predsedniku, tovarišu Petru Plohu, stud. phil., ki je umrl pred pol letom tragične smrti in počiva na pokopališču v Pragi. — Stroški naj bi se pokrili s prostovoljnimi prispevki prijateljev in znancev rajnega tovariša. Dosedaj so v ta namen darovali sledeči gg.: Smid Konrad, konc. uradnik v Ptujju 1 K; I. Sagadin, solicitorat v Ptujju, 1 K; Brenčič Radovan, jur. v Celju, 1 K; M. V. Brezovnik, cand. med., Vojnik, 1 K; Ivan Prakovšek, pot. učitelj Ci-

ril - Metodovo društvo v Celju, 1 K; Na običnem zboru »Bodočnosti« nabrani, 2 K 34 vin.; gđ. Olga Cvahleja, učiteljica, Mala Nedelja, 2 K; dr. Ferd. Lašič, koncipist, Ptuj, 3 K; Vane Radej, visokošolec, Celje, 1 K; Fortunat Kink, žel. uradnik, Rače, 1 K; dr. A. Kraigher, zdravnik, Sv. Trojica v Slov. goricah, 3 K; Josip Klementič, učitelj, Sv. Trojica v Slov. goricah, 1 K; Josip Gorup, učitelj na Polensaku, 1 K; Viktor Turnšek, inženir v Mariboru, 1 K. — Skupaj 20 K 34 v. — Vsem omenjenim darovalcem izreka odbor »Bodočnosti« kar najsrčnejšo zahvalo in prosi še nadaljnjih prispevkov, kateri se naj blagovolijo pošiljati na naslov: iuc. Vekoslav Šumenjak, Praga, češka univerza. Vsi prispevki se objavijo v listih. — Za odbor »Bodočnosti«: Vekoslav Šumenjak, t. č. predsednik; Anton Horvat, t. č. tajnik.

Prosveta.

Slovensko deželno gledališče. Danes gostuje gospa Irma Polakova iz Zagreba v opereti »Grof Luksemburški.« (Izven abonnementa; za lože par). Vstopnice so še dobili pri večerni blagajni. — V četrtek »Dolarska princeza« (nepar).

Slovensko gledališče v Mariboru. Iz pisarne: Druga popoldanska predstava v letošnji sezoni je v nedeljo, dne 13. novembra t. l. Uprizori se velika burleska s petjem in plesom »Krasna Lidca«. V lanskoli sezoni je uspela ta igra naravnost sijajno in ker nudi mnogo zdravega humorja, se jo je dalo na repertoar letošnjih popoldanskih predstav. Začetek je ob pol 4. popoldne.

Slovenski jug.

Grof Teodor Pejačević — hrvaški minister. Ko je bil imenovan za ministrskega predsednika grof Khuen-Hedervary, je podal takratni minister za Hrvaško Geza pl. Josipović svojo demisijo, ki je bila sprejeta. Nato je posle ministra za Hrvaško opravljal ministrski predsednik grof Khuen sam. Kakor poročajo hrvaški listi, bo v par dneh imenovan za ministra za Hrvaško poslanec grof Teodor Pejačević in sicer na predlog bana dr. Tomića. Grof Pejačević je že izjavil, da ponudeni mu ministrski portfelj sprejme.

Sokolska društva v Bosni in Hercegovini. Srbska sokolska društva v Bosni in Hercegovini so nosila do sedaj krog po vzoru »Dušana Silnega«. Sedaj je zveza srbskih sokolskih društev v Bosni in Hercegovini sklenila, da sprejme splošno veljavni sokolski krog. Ta sklep je posledica zaključkov na vsesokolskem zletu v Sofiji, naj se Bolgari in Srbi prilagode tudi glede kroja ostalim slovenskim sokolskim organizacijam.

Slovenski kongres in bolgarsko sobranje. V debati o prestolnem govoru se je v bolgarskem sobranju poslanec Atanas Krajev dotaknil tudi slovenskega kongresa v Sofiji ter rekel med drugim: »Na slovenski kongres v Sofijo so došli ljubi gostje iz vseh slovenskih zemelj. Sprejeli smo jih gostoljubno in vrnili so se domov z najlepšimi spomini. To je bil za nas velik dogodek. Na tem kongresu se je manifestirala vzajemnost vseh slovenskih narodov. To delo za kulturno edinstvo slovenskih narodov pa bo uspešno, ako bodo vsi slovenski narodi posamič in v skupnosti delovali za splošen kulturni napredek, ne da bi pri tem snovali načrte, kako bi en narod teritorijalno zagospodaril nad drugim.«

Nova bolgarska opera. Bolgarski skladatelj Atanasov je komponiral opero »Borislav«, za katero mu je napisal po drami Iv. Vaso va libreto N. Popov. Te dni se bo nova opera pela v bolgarskem narodnem gledališču. Skušnje so se vršile v navzočnosti skladatelja Atanasova, libretista Popova, pisatelja Vazova in odlične sofijske publike. Bolgarski listi pišejo, da so bili vsi, ki so imeli priliko slišati novo opero, vzhiceni, ter prorokujejo operi velik uspeh.

Predsednik bolgarskega sobranja. Nekateri bolgarski listi so silno ogorčeni, ker je sobranje izvolilo za predsednika dr. Oranovea, ki je rodom Črnogorec. Zato imenuje narodno sobranje »črnogorsko« in mu očita, da se je dalo pod avtoriteto »tujca«. Vladno glasilo »Preporok« zavrača te liste in piše: »Dr. Oranovec ni »tujec«, ker je sin bratskega nam naroda. Nam v obče niso tuji Slovani. Nam ne more in ne sme biti tujec, kdor je Čeh, Rus, Hrvat, Srb ali Slovenec.« Popolnoma pravilno stališče, ki izpričuje, da se je slovenska ideja že globoko ukoreninila v bolgarska srca.

„Slovenski narod“ izhaja dnevno dvakrat.

Po slovenskem svetu

100letnica poljskega rodoljuba. V soboto je poteklo 100 let, odkar se je v Kaluši rodil voliki poljski rodoljub dr. Francišek Smolka, ki je do svoje smrti leta 1899. igral vodilno vlogo v poljski politiki. Smolka je bil leta 1845. obsojen radi veleizdaje na smrt. Obsodba se ni izvršila, leta 1848. pa je bil Smolka pomiloščen. Že pri prvih volitvah v parlament je bil Smolka izvoljen za poslanca in je na to igral v državnem zboru eno prvih vlog. Leta 1881. je bil izvoljen za predsednika parlamenta in je ostal na tem mestu do leta 1893.

Predavanje v »Slovenskem društvu« v Petrogradu. Poročali smo že, da se bodo v zimski sezoni vršila v »Slovenskem društvu« v Petrogradu predavanja, nanašajoča se na vseslovenski kongres v Sofiji. Prvo tako predavanje je bilo dne 31. oktobra. Predaval je društveni podpredsednik P. A. Kulakovskij. Ocenjuje pomen sofijskega kongresa in je rekel, da je bil enako pomenljiv in važen, kakor sta bila zgodovinska slovenska kongresa v Pragi leta 1848. in v Moskvi l. 1867. Sofijski kongres je bil parada slovenskih sil, saj so imeli vsi slovenski narodi in vse slovenske zemlje na tem shodu svoje zastopnike. Celo Poljaki niso manjkali, dasi se tega kongresa niso udeleževali. Kongres je razpravljal zgolj o rešitvi praktičnih vprašanj. Rusi so lahko s kongresom zlasti zadovoljni, ker so vsi ruski udeleženci, dasi pripadali raznim političnim strankam, tvorili eno, v vsakem oziru enotno skupino.

Razvoj industrije na Ruskem. V gospodarskem življenju na Ruskem se je začelo nekako novo življenje. Depresija v ruski industriji, ki je trajala že več let, se je umaknila živahni podjetnosti. Najbolje je to razvidno iz velikega povpraševanja po železu. Letos poleti se je pojavilo celo pomanjkanje železa, tako da je morala vlada sama poseči vmes, da zadosti veliki potrebi železa. Industrija je napredovala. Da se je podjetnost vzbudila, je povzročila precej dobra letina, toda pravi vzroki so drugi. Vsled dolge industrijske depresije se je nabralo namreč preveč prostega kapitala. Tako je bilo vlog in tekočih računov v akcijskih bankah za trgovski kredit dne 1. januarja 1910 1262-1 milij. in dne 1. aprila 1910 celo 1401-6 milij. rubljev. — Tudi v hranilnicah je naloženo ogromno prostega kapitala: denarnih vlog je bilo 1. avgusta 1907 1089-5 milij. rubljev, letos pa 1525-3 milij. rubljev. Torej je prosti kapital v resnici zelo narasel in s tem se je vzbudila podjetnost. Vse to bo pa imelo tudi še nadaljne učinke. Delavsko gibanje se je zopet poživelo. Na drugi strani pa to izboljšano gospodarsko življenje tudi ugodno vpliva na državne finance. Država bo lahko realizirala marsikateri važni projekt.

Obisk visokih šol na Ruskem. Lansko leto je bilo na vseh ruskih univerzah, katerih je deset, 41.000 slušateljev, na šestih tehnikah pa 9500, na vseh visokih šolah sploh pa 64.000 slušateljev.

Izpred sodišča.

Poskušeno zastrupljenje v Lipnici. Zaradi poskušene zastrupljenja s strupenimi čokoladnimi bonboni na Lavri Morawek v Lipnici so, kakor znano, poleti zaprli na Dunaju Berto Castelletz, njegova soproga in njeno hči. Berta Castelletz je priznala svoj zločin. Ker pa zoper Janeza Castelletza in njegovo hčer Berto niso imeli prav nobenih dokazov, so ustavili zoper ta dva preiskavo ter ju izpustili. Zdaj bodo najprej preiskali duševno stanje Berte Castelletz, na kar pride skoraj gotovo še ta mesec pred porotnico. Ustavili so tudi obnem preiskavo zoper nekega medicina, ki je bil tudi v to zadevo zapleten.

Špijonaža pred sodiščem. Pred okrožnim sodiščem v Rovinju sta se zagovarjala 36letni Franc Ambrosich, urednik puljskega »Giornaleto« in v dopisnik tržaškega »Piccolo« in pa 26letni Hanibal Wiedenhofer iz Pulje, in sicer, ker sta špijonorala vojaške naprave. Kakor smo že poročali, je dobil Ambrosich od »Piccola« naročilo, naj si ogleda aeroplan, katerega je konstruiral enoletni protovoljec vojne mornarice, Jožef Nikl, in katerega je gradil v vojaškem arsenalu. Dobil je dovolilo in je šel dne 24. septembra v spremstvu Wiedenhofferja, katerega je vzel s seboj kot tolmača. Poročilo se mu je, govoriti s Nikljem, ki je delal v nekom popolnoma separiranem, za tujce nedostopnem prostoru. Izumitelj mu ni hotel dati nikakih pravih informacij in tudi drugi udeleženi so previdno molčali. Vendar je pa Ambrosich sestavil tozadevno poročilo, katero mu je potem nek znan

inženir z ozirom na tehnične date popravil. To poročilo je izšlo v »Piccolo« in v »Giornaleto«. Takoj nato sta bila Ambrosich in Wiedenhofer osumljena špijonaže in aretirana. Pri obravnavi sta bila ukinjena. Ambrosich se je zagovarjal, da ni hotel špijonorati, temveč da je hotel samo naročilo, katero je dobil kot dopisnik »Piccola«, izvršiti. Priče niso ničesar obremenilnega izpovedale. V svojem govoru je državni pravdnik naglašal, da pozna Ambrosicha kot popolnoma poštenega človeka, vendar pa ne odstopi od obtožnice. Sodni dvor je oprostil obtožnice. Ker je državni pravdnik priglasil ničnostno pritožbo, so ju odpeljali nazaj v zapor, vendar so ju pa zvečer izpustili.

Razne stvari.

*** Samomor na smrt obsojenega.** Radi umora 16letne deklice je bil v Beuthenu morilec Mamlas obsojen na smrt. Po razglašeni razsodbi so obsojenca odpeljali v njegovo celico. Pet minut pozneje so dobili Mamlasa mrtvega; obesil se je za hlačni pas.

*** Lep pastor.** Pastor Nesemann v mestu Spandau na Nemškem je pokopalav in petek nekega odličnega meščana. Mož se je peljal na pokopališče v zapustnikovem vozu z njegovo rodbino. Med vožnjo se je pastor vedel tako nedostojno napram zapustnikovi hčeri, da so ga zapodili iz voza. Konsistorij je uvedel proti neolikanemu pastoru preiskavo.

*** Tudi rekord.** Tudi ni bil pred sodiščem v Petrogradu obsojen nek Doskowsky, ki je v obsodbah skoro gotovo dosegel rekord med vsemi Rusi. Kakor poročajo ruski listi, je bil v zadnjih 11 letih kaznovan samo 318 krat. Dvakrat se je že zagovarjal zaradi hudodelstva, ki se kaznuje s smrtjo, vendar je obakrat srečno odnesel pete.

*** Razburljiv prizor v bolnišnici.** V oddelku za umobolne v zagrebški bolnišnici usmiljenih bratov je te dni nenadoma podivil nek bolnik ter je začel pretapati svoje tovariše. Strežaji so podivjanega moža le s težavo vtaknili v prisilni jopič. Ko je bil nesrečnej v prisilnem jopiču, je skočil neki bolnik, katerega je prej umobolni napadel, vanj ter ga z vso silo ugriznil v nos. Napadalec so kmalu odtrgali od bolnika v jopiču. Bolnik z odgriznjem nosom je naslednji dan umrl.

*** Državni izpit za urednike.** Italijanski ministrski predsednik Luzzatti je izdelal nov zakonski načrt o tiskovnem zakonu, katerega namerava v najkrajšem času predložiti zbornici. Najvažnejši v novem zakonskem načrtu so predpisi za urednike in položitev kavejce. Odgovorni urednik mora dovršiti vso gimnazijo ali pa kak podoben zavod. Ako nima izpričevala kakake takega zavoda, mora urednik napraviti poseben izpit. Varščina je odmerjena po pome-nu in razširjenosti lista ter znaša od 500 do 10.000 lir. Od varščine se odtegujejo različne kazni, zato se mora vedno znova dolagati.

*** V zrakoplovu ga nameraval umoriti.** Dne 8. oktobra t. l. se je ubil ruski zrakoplovec Mazičev. O vzroku njegove smrti prihajajo v javnost zelo čudne govorice. Zatrjuje se, da je bil Mazičev član revolucionarne bojne združbe, od katere je dobil nalogo, da umori Stolypina. Stolypin se je res dvignil v Mazičevem zrakoplovu v zrak, ker mu je pa pred vstopom izjavil, da njemu zaupa svoje življenje, je Mazičev izgubil pogum za nameravani umor. Da se pa cgne masševanju svojih tovarišev, ker ni izvršil danega mu ukaza, je Mazičev pri nekem poznejšem poletu sam skočil iz zrakoplova ter se ubil.

*** Sifilis v Bosni.** Dunajska družba za notranje bolezni je imela dne 3. t. m. zborovanje, na katerem se je razpravljalo o profesorja Ehrlicha sredstvu zoper sifilo, imenovanem »Hala boč«. Sodba ni bila posebno ugodna. Kaže se, da so spekulanti o tem preparatu več pisali, kot bi se smelo, ker potrebuje toilstvo še znatnega zboljšanja. Kar so zdaj na Dunaju povedali, to sta že pred nekaj časom spoznala primarij dr. Šlajmer, ki je bil šel v Frankobrod na Nemško študirat to sredstvo, in specialiat dr. Demšar, ki je stvar prestudiral na Dunaju. Na omenjenem zborovanju na Dunaju je deželni zdravstveni referent za Bosno in Hercegovino, dvorni svetnik dr. Kobler poročal o razširjenosti sifilitičnih bolezni v Bosni in je razkril uprav strašne stvari. Iz njegovega predavanja je posneti, da so sifilitične bolezni v Bosni silno razširjene. Dr. Kobler je povedal, da je vlada zdaj — 30 let po okupaciji! — začela veliko akcijo zoper te bolezni. Uradni zdravniki potujejo po deželi in preiskujejo ljudi. In ti uradni zdravniki najdejo na dan po sto in več ljudi, ki imajo sifilitične bolezni! Menda tudi v sosedni Srbiji ni dosti bolje. To je pač jako tužna slika o zdravstvenih razmerah v Bosni in v Hercegovini.

Telefonska in drzajovna poročila.

Iz delegacijskega zasedanja.

S. — Dunaj, 8. novembra. Plenarna seja avstrijskih delegacij se je pričela danes dopoldne ob 10. Na dnevnem redu je proračun zunanega ministrstva. Podanih je bilo več interpelacij, med drugimi interpelacija socialnega demokrata Seitzja in tovarišev glede nedeljskega govora dunajskega podžupana Porzerja. Delegat Zazvorka je vložil interpelacijo v zvezi s Kollitscher-Khan afero, s katero da je mnogo avstrijskih diplomatov in častnikov, med njimi tudi dva sinova vojnega ministra Schönauha zelo kompromitirani. Delegat Ceglinski je podal interpelacijo glede iztiravanja Rusinov na Bavarskem. Delegat Dobernig pa je podal interpelacijo o dozdavnih brezpravnosti protestantov v Bosni in Hercegovini.

Marquis Baquhem priporoča kot poročevalce delegacij, naj se sprejme proračun.

Kot pro- govorniki so priglasi- ni delegati: baron Gautsch, Grammayer, Herzmansky, Simionovici, Nitsche, German in Dobernig.

Kot contra- govorniki so priglasi- ni delegati: dr. Susteršič, Baljak, Masaryk, Udrzal, Renner, dr. Kramář, Némec in Klofač.

Prvi ima besedo dr. Susteršič. Govori o razmerju med Avstrijo in Italijo in se dotakne avstrijskih stikov z balkanskimi državami ter avstrijske politike v Bosni ter nadalje pravi: »Izjavljam odkrito, da odobravam vodstvo naše zunanje politike v zadnjih dveh letih.«

Za njim govori delegat baron Gautsch, ki polemizira zlasti z nekaterimi čudnimi dr. Susteršičevimi navedbami glede avstrijske politike na Balkanu. Nato govori delegat Baljak, ki se zlasti peča z znano Friedjungovo afero.

Seja se ob 1. popoldne prekina. Nadaljno poročilo glej v jutranji izdaji »Slov. Naroda«.

Izpred uvravnega sodišča.

S. — Dunaj, 8. novembra. Upravno sodišče je publiciralo danes razsodbo glede pritožbe gg. Roša in tovarišev glede volitev v laškotški okrajni zastop. V razsodbi se sklep, s katerim se je agnosiral okrajni zastop laški iz skupine kmetskih občin, kakor tudi sklep agnosiranja Andreja Stegenšek iz Zgornjega Mozirja kot nezakonita in neutemeljena sistata. V drugih točkah se zavrača pritožba kot neutemeljena.

S. — Dunaj, 8. novembra. Pri isti priliki se je publicirala tudi razsodba upravnega sodišča glede pritožbe gg. Zelenik in tov., Roš in tov. ter Topolovec in tov. glede volitve v okrajni zastop ptujski. Sklep, s katerim se agnosira enega volilca iz tržke občine Nova Stifca, se v razsodbi kot neutemeljen sistira. Ostale točke pritožbe pa se kot neutemeljene zavračajo.

Čestitka socialnih demokratov baronu Gautschu.

F. — Dunaj, 8. novembra. Danes so socialni demokrati bivšemu avstrijskemu naučnemu ministru in poznejšemu ministrskemu predsedniku, katerega je odlikoval ob priliki 25letnice, odkar je prvokrat zasedel ministrski stolec, cesar z lastnoročnim pismom, kakor ga je objavila »Wiener Zeitung«, namreč barona Gautschu čestitali na tem odlikovanju ter izjavili, da ga cenijo kot inspiratorja splošne in enake volilne pravice v Avstriji. Baron Gautsch je socialnim demokratom odgovoril, da ga ravno njih čestitka najbolj veseli, ker prihaja čestitka iz stranke, od katere ga ločijo principijalni nazori.

Saksonski kralj na Dunaju.

S. — Dunaj, 8. novembra. Saksonski kralj pride 16. t. m. na Dunaj na obisk k našemu cesarju.

Krščanski socialci med seboj.

S. — Dunaj, 8. novembra. Kakor znano, je »Deutsches Volksblatt« dokazal, da v nižjeavstrijski krščansko-socialni stranki obstoji odpor proti štajerskemu krščansko-socialnemu poslancu vitezju Pantzu, ki je ustanovil svojo gospodarsko zvezo. Nižjeavstrijska kmetska zveza je sklenila bojkotirati njega in njegove prireditve in zlasti njegovo društvo in »Deutsches Volksblatt« je prinesel pismo, v katerem se sklep dokumentira. Ker se je včeraj še dvomilo, ali je to pri nas originalno, je izjavil krščansko-socialni poslanec List, da je pismo originalno, da je on sam dal dovoljenje za podpis in da odgovarja to pismo soglasnemu sklepu nižjeavstrijske kmetske

zveze proti Pantzu, ki je škodljivca agrarnih interesov.

Bolzen arhabskega prestolonaslednika Aleksandra.

B. — Belgrad, 8. novembra. Sinoči ob 9. izdani buletin o bolzni prestolonaslednika Aleksandra konstatira: Temperatura pri bolniku je menjajoča. Najvišja znaša 38° 9' C. V subjektivnem in objektivnem stanju ni konstatirani nikake spremembe. Temperatura 38° 8' C, žila 90, dihanje 24.

Težkoče pri rumunsko-turški trgovinski pogodbi.

O. — Carigrad 8. novembra. V rumunsko-turški trgovinski pogodbi so nastale težkoče glede višine carine na nekatere predmete. Turcija izjavlja, da je sicer pripravljena, akceptirati rumunske zahteve, toda le tedaj, če se Rumunski ukloni turški zahteve glede muslimanskih posestev pri Dubruči.

Pogodba med Avstrijo in Turčijo.

M. — Paris, 8. novembra.

»Temps« poroča, da se je v začetku l. 1909, ko je ruski zunanji minister Izvolski zahteval, da naj Turčija odstopi Novi Pazar Srbiji, sklenila med Avstrijo in Turčijo pogodba, v kateri garantira Avstrija Turčiji za status quo v evropskih turških deželah in garantira tudi, da bo podpirala Turčijo proti vsem bolgarsko-ruskim napadom. Nasprotno pa se zavzame Turčija Avstriji, da ne bo brez avstrijskega privoljenja izvršila nobene spremembe glede turških evropskih dežel in glede obali ob Črnem morju in da brez avstrijskega dovoljenja ne bo privolila nikake tretji velesili nikake koncesije.

Poroka belgijske princesinje Klementine s princem Bonaparte.

F. — Bruselj, 8. novembra. Poroka belgijske princesinje Klementine s princem Bonaparte se izvrši na italijanskem gradu Mon Calieri. Poroka se bo izvršila s pravim kraljevskim pompom.

Gospodarstvo.

— Vlada se je poravnala z rafinerijo v Limanovi. V poslednjih dnevih so se dogovarjali zastopniki vlade z zastopniki francoske rafinerije v Limanovi o poravnavi, na podlagi katere naj bi vlada preklicala naredbe, katere je vlada pred časom izdala zoper rafinerijo. Kakor se zdaj sporoča, je bila ta poravnava v glavnih točkah tudi dosežena. Kakor se govori, podpiše Limanova izjavo, v kateri bo konstatirano, da ni v nikakvi zvezi z ameriškim trustom, in v kateri obljubi, da se ne pridruži prodajni organizaciji Američanov, — nasprotno, da hoče postopati v dogovoru z domačimi rafinerijami. Vlada pa preklicuje svoje odredbe in bode znova dovolila rafineriji znižane tarife za transport nafte. Kakor je iz tega razvidno, Limanova ni ugodila pogodu, da pristopi k bloku rafinerij, tako, da torej blok s pomočjo vlade ni ničesar dosegel. Vlada je pa s tem, da je opustila ta pogoj, odstopila na celi črti, kajti ona izjava francoske rafinerije ima jako problematično vrednost. Tako se je precej žalostno končal kapitel zgodovine vladnega vmešavanja v petrolejsko industrijo.

— Monopol za kali v Avstriji? V soboto se je vršilo pod predsedstvom ministra Bilinskega v finančnem ministrstvu informativno posvetovanje s strokovnimi referenti rudarstva in monopolne uprave. Slo je za eventualno uvedbo kalijevega monopola, kakor ga nameravajo na Ogrskem. Kalijevo sol dobivajo v Galiciji. Zdaj dobivajo kali iz Nemčije, in sicer v velikih množinah. V zadnjem času se je več bank potegovalo za to, da dobe zastopstvo nemškega kalijevega sindikata za Avstrijo.

— Nova banka v Sarajevu. Na Dunaju se vrše posvetovanja med kreditnim zavodom in madžarsko

kreditno banko in pa med zastopniki sarajevske bančne firme Salom, da se osnuje v Sarajevu nova banka s akcijskim kapitalom 10 milijonov kron.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Rado Pustolomšek.

Darila.

14. izkaz prestolovljnih darov za »Sokolaki dom« v Hrastniku: G. R. Virant, Ljubljana (405—407) 30 K; iz gramofona 18 K. Člani »Sokola« v mesečnih doneskih 15 K 40 vin. Po 10 K: gđ. Milka Bračič, št. Vid; g. L. Mikuš, Ljubljana; hrastniški Sokoli, zbrani pri g. Dimniku; g. Lud. Roškar v hotelu »Tratnik«, Ljubljana (418); br. Ed. Sorčan (8); g. P. Majerl, Predgrad in g. Ignacij Camernik, Ljubljana. — G. notar Hudovernik, Ljubljana, 5 K. — Po 2 K gg.: R. Polak, c. kr. sodnik v p. Tržič; B. Rotter, Celje in M. R. (75). — 1 krono je poslal gosp. Hauptman iz Ljubljane. — Skupaj v tem izkazu 145 K 40 vin. — Vsem blagim rodoljubom prisrčna zahvala in Na zdar!

Poslano.

Mnenje gospoda dr. P. Borlovana Nagybohsan.

Gospod J. Serravallo, Trst.

V odgovor Vašemu pismu vam sporočam, da sem napravil poizkuse s poslanim mi Serravallovim kina-vinom in da sem bil zadovoljen. Rabil sem ga pri pomanjkanju teka, pri malokrvnosti, slabem prebavljanju, pri prebolelih itd. tudi v otroški praksi in povsod z najboljšim uspehom. Bolniki ga jemljejo radi in celo povprašujejo po njem. Priporočal sem Serravallovo kina-vino z železom svojim znancem na splošno in priporočam ga lahko vsakomur.

Nagybohsan, 10. aprila 1909.

Dr. P. Borlovan.

Zeločrne kaotice lekarnarja C. Brady, proje Marijacejske kaotice imenovane, z Marijacejske Materije božje kot varstveno znamko

se najbolje že več nego 30 let preizkušeno sredstvo proti prebavnim težavam vseh vrst, grodici, teščenju, zgaga, želodčnim bolečinam, tvorbi kisline itd. Varnost se enako zagotavlja se ponaredu in potvori ter pazite na poleg stojajo varstveno znamko s podpisom C. Brady. Dobro se po lekarnah. Na delo se poslužuje lekarnar C. Brady, Dunaj, Fleischmarkt 2/44, 6 stopenic, K 5.—, 3 dvojnaste steklenice za K 2.50 franko. 3725

I K O Najboljša ura sedanosti: zlosto, srebrna, tula, ulkejnasta in jeklena se dobi samo pri

H. SUTTNER Ljubljana, Mestni trg.

Lastna tovarna ur v Švic.

Tovarišna varstveno znamko I K O

Priporočamo našim gospodinjam pravi :FRANCKOV: kavni pridatek iz zagrebške tovarne.

al. Zaga II, Y 1161, 5: 3 I. V

Esvejsko stro in rdečo Marzijsko Angelovo

Milo

Priporočata tovarna Pavel Seemann v Ljubljani.

Sveče

Meteorološko poročilo.

Novembra	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v °C	Vetrovi	Noba
7.	2. pop.	729.8	11.1	sl. jz.ah.	jasno
8.	9. av.	731.8	5.9	sl. z.ah.	—
9.	7. zj.	732.1	9.7	sr. jz.ah.	dež

Srednja včerajšnja temperatura 6.9°, norm. 5.6°. Padavina v 24 urah 5.3 mm

3692 Lepa, velika

skladišča

prilpavna za vinsko trgovino ali drugo transitno blago se da v našem takoj ali za februar 1911 v Sp. štiki št. 61.

Službe naše gospodinske kot

prodajalka

v tržnici ali papirni trgovini v mestu ali na deželi, gre pa tudi drugam.

Naslov pove upr. »Sl. Nar.« 3672

Vsak lastnik konj naj rabi stare preizkušene stolne z znamko. Vredno orodje. Neupogiba se zohoditi treni. Leno praktično za gladija pola. V zalogi des podobenih kmetih in trgovinah z izdelavino. Pozor! Samo originalne stolne se izdelujejo iz spec. alnega jekla, varujejo se ponaredbi, včasih manjvrednega materiala keramičnih. Pazite natančno na varstveno znamko, vrisano na vsaki originalni stolni.

Opozorja se na sezono

kranjskih klobas

odlikovanih na razstavi v Parizu l. 1904. Razpošiljam velike kranjske klobase od pristnih kranjskih prasičev po 40 vinarjev komad proti povzetju. V zalogi imam tudi vsakovrstne v mojo stroko spadajoče mesnine.

Z odličnim spoštovanjem

Franc Golob

mesar in prekajevalec

Sp. štika pri Ljubljani.

3704

Pozor! Nekoč za lesotržce! Na dolnjem Štajerskem, se iz proste roke prodasta

2 gozda

dobro obraščena z doraslimi hrastovi v skupni izmeri 7 oralo 1265 kvadratnih sežnjev, ki leže približno pol ure od železniške postaje, ob dobro vzdržani cesti. Cena po dogovoru. 3720 Kje, pove uprav. »Slov. Naroda«.

„Slovensko abecedo“

za ženska ročna dela, priporočata Milona Kilerle, učiteljica ženskih ročnih del v Medvodah, sedaj v Ljubljani, Dolenska cesta štov. 21. 3796

Obveščnik na deželi sprejme: koncipijenta.

Naslov pove upravnistvo »Slov. Naroda«.

Stanovanje

obstoječe iz 4 sob in kuhinje z vsemi pritklkami se odda takoj ali pa s 1. februarjem. Vpraša se v Spodnji Šiški, št. 107, I. nadstropje. 3669

Kontoristka

(začetnica) izprašana v pisanju na stroj, v stenografiji in knjigovodstvu, slovensčine zmožna v govoru in pisavi išče takoj mesta. Prijazne ponudbe na Pavle Stimuljak, Gradec, Schwimmschulhaus 6, L. L.

Stanovanje

s 3 sobami se odda za februarjev termin. Več se izve pri hišniku Slovenski trg 8. (Trg pred sodnijo)

3000

slik predmetov za uporabo in za darila obega moj najnovejši glavni cenik, ki ga pošljem na zahtevo vsakomur

gratis n. franko. G. hr. dvorni dobavitelj Jan Konrad Most št. 551, Češko. 2907

2 lepa prostora

prilpavna za delavnice ali skladišča se s 1. novembrom oddasta.

Pozive se pri hišnem gospodarju Ivanu Košenina, Kolodvorska ulica št. 6. 3350

nova hiša

s štirimi stanovanji z lepim vrtom spredaj in zadaj za hišo, v gorkem kraju, v Gorici je naprodaj. Cena 25000 kron. Več se izve pri upravni. »Slov. Naroda« 3703

Svarilo!

Podpisani opozarjam vsakega, kateri bo dal blago ali posojilo mojemu mladotnemu sinu istega imena, ki je začel brez mojega dovoljenja tukaj trgovino na svoje, da jaz nisem plačnik pa tudi ne odgovoren v nobenem slučaju zanj.

V Boh. Bistrici, 1. novembra 1910.

Mijo Grobotek

trgovec in gostilničar, 3699

Lepo stanovanje

v I. nadstropju, na vogalu Kongresnega trga in Vegove ulice št. 2, s 5 sobami, balkonom in vsemi pripadki se odda s 1. novembrom t. l. 2785

Povpraša se pri g. dr. Jos. Lavrenčiču, Kongresni trg št. 13. od 1—2 popoldne ali pa v pisarni g. dr. Oblaka v hotelu Štrunkelj.

Majhen umetni mlin na Štajerskem išče spretnega, poštenega, oženjenega

nadmlinarja

zmožnega obeh deželnih jezikov. Ponudbe s prepisi izpričeval in navedbo zahtevane plače pod šifro »Sproten mlinar« na upravnistvo »Slovenskega Naroda«. 3723

Uradniško branilno društvo.

Gradec, Herrengasse 7, II. nadstr.

Kranilne vloge po 4 1/2 %.

Vloge po 1000 K in višje proti 60dnevni odpovedi

po 5 %.

Obrestuje od dne vložitve do dne dviga. Rentnega davka prosto. Vložne knjižice se lahko deponirajo. Prospekti in podane polne informacije brezplačno. — Stanje vlog koncem avgusta 1910: 2.500.000 K. Stanje jamčujočih deležev: 3.400.000 K. 3408

Natančnejša pojasnila, tudi o osebnosti kreditnih in posojilnih razpisov daje med 3. in 4. uro popoldne

Josip Kozem, Ljubljana, Krakovski nasip 22.

Svoje zdravje

si ohranite! Ispinejo vam slabosti in bolečine, oči, hici, mišice in kite se vam ojačijo, spali boste zdravo, splošno dobro zdravstveno razpoloženje bo zopet nastopilo, ako boste rabili pristni Fellerjev fluid z znamko »Elsafuide«. Tucat se pošilja po 5 kron franko. Izdajevalec same lekarnar E. V. Feller v Seibitz, Elsis trg štov. 280 na Hrvaškem